

A Régiók Bizottsága véleménye – Klaszterek és klaszterpolitika

(2008/C 257/12)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA A KÖVETKEZŐ AJÁNLÁSOKAT FOGALMAZTA MEG:

- olyan keretprogram előkészítésére kéri az Európai Bizottságot, amely valamennyi érintett hivatal között megkönnyíti az összehangolt együttműködést, és amely irányvonalakat fektet le a klaszterek létrehozásával, összekapcsolásával és transznacionalitásával kapcsolatban. A klaszterek közötti együttműködés az európai innovációs képesség fokozásának és a nemzetközi befektetők és innovációs szakemberek megnyerésének ígéretes eszköze, ezért a klasztereket alkotó szervezetek közötti transznacionális együttműködés nem korlátozódhat kizárólag az uniós tagállamokra: világméretben kell gondolkodni, oly módon, hogy a végső cél az úgynevezett „világméretű klaszterek” (*world level clusters*) létrehozása legyen;
- véleménye szerint hiányzik a globális stratégiai keret, amely egyesítené a különböző érintett felek – közhivatalok, egyetemek, kutatóközpontok és vállalatok – nézőpontjait, és összehangolt módon lehetővé tenné a korábban ismertetett három folyamat végrehajtását:
  - a klaszterek létrehozására szolgáló feltételek megteremtésének lehetővé tétele és a klaszterek létrehozásának ösztönzése,
  - a klaszterek által javasolt kezdeményezések végrehajtásának támogatása,
  - az együttműködés és a tapasztalatcsere érdekében a klaszterek összekapcsolása mind nemzeti, mind pedig transznacionális szinten;
- ezzel kapcsolatban a stratégiai keret létrehozása felé tett első lépésként egy magas szintű szakértői csoport felállítását javasolja, amely megvizsgálná a kérdést, és iránymutatásokat javasolna a Tanácsnak és az Európai Bizottságnak a kritériumok integrációjával és harmonizációjával kapcsolatban.

Előadó: Antonio González Terol (ES/EPP), a Madridi Autonóm Közösség európai ügyekért felelős főigazgatója

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

mivel a 2006. december 4-i Versenyképességi Tanács a klasztereket az európai innováció erősítésére szolgáló kilenc kiemelt intézkedés egyikeként jelölte meg,

mivel a szlovén elnökség felkérte, hogy a félév vége előtt dolgozzon ki véleményt annak érdekében, hogy figyelembe vehessék nézőpontját az Európai Bizottság által 2008 júliusára tervezett, klaszterpolitikáról szóló közlemény kidolgozása során,

tekintettel az Európai Tanács 2008. március 13–14-i brüsszeli ülésének elnökségi következtetéseire, melyeknek értelmében egyrészt jobban össze kell hangolni az innováció keretfeltételeinek javítását célzó erőfeszítéseket, többek között a tudomány és az ipar közötti kapcsolódási pontok javításán, a világszínvonalú innovációs klasztereken, valamint regionális klaszterek és hálózatok kiépítésén keresztül; másrészt meg kell könnyíteni az innovatív kkv-k klaszterekben és közbeszerzésekben való, nagyobb mértékű részvételét,

Általános megjegyzések

1. arra kéri a következő elnökséget, azaz Franciaországot, hogy továbbra is támogassa a klaszterekkel kapcsolatos beszámolókat, tanulmányokat és politikai vitákat, illetve hogy térképezzen fel új, az Európai Bizottság által kidolgozás alatt álló klaszterpolitikai stratégia keretében meghozandó intézkedéseket;

2. klaszter alatt az ugyanarra az ágazatra szakosodott olyan vállalatok földrajzi koncentrációját érti, amelyek szakosodott szolgáltatókkal, illetve kapcsolt iparágak más olyan cégeivel állnak kapcsolatban, amelyek egymás versenytársai, ugyanakkor együtt is működnek egymással. Az ilyen ágazat több iparágra, a szakmák és tevékenységek kölcsönös serkentésére is kiterjed. A klaszterek tulajdonképpen akkor érik el fejlettségük csúcsát, amikor egymást kiegészítő tevékenységek végzésének érdekében képesek a kölcsönös függőségükből hasznot húzni, és így olyan szinergiákat teremtenek, amelyek a klaszter valamennyi résztvevője számára haszonnal járó, közös növekedést eredményeznek az adott ágazatban. Ebben az értelemben beszélhetünk a vállalati stratégiának számító *coopetition*-ről, amely az együttműködés (*cooperation*) és a verseny (*competition*) fogalmainak ötvözése, egyben a klaszterek jellemzője, valamint a maximális versenyképesség katalizátora. A klaszter tagjai kölcsönös bizalommal kell hogy legyenek egymás iránt, néhány közös célkitűzéssel és prioritással kell hogy rendelkezzenek, hogy a különböző szintek sokrétűségében elérhessék a teljes összehangoltságot;

3. elismeri, hogy az EU nem túl sikeres az ötletek új termékek és szolgáltatások formájában történő gyakorlati

megvalósításában, és hogy olyan új közpolitikákat kell elfogadni, amelyek megkönnyítik az ismeretek kifejlesztésében, közvetítésében és felhasználásában érintett különböző szociális partnerek közötti kapcsolatok kiépítését. A közhivatalok, egyetemek, kutatóközpontok és vállalatok közötti kapcsolatok újszerű kialakítására van tehát szükség;

4. úgy véli, hogy bár kizárólagos befektetésekre van szükség a kutatás-fejlesztés területén, ez egyelőre nem elegendő. Az európai innováció ösztönzéséhez egyesíteni kell az erre irányuló erőfeszítéseket, a befektetéseket pedig célirányosan a kutatás stratégiai területei felé kell irányítani;

5. hangsúlyozza, hogy a vállalatok területi koncentrációja önmagában még nem jelent garanciát sem a klaszterek kialakulására, sem pedig a hálózati gazdaságok fejlődésére, a szinergiák létrejöttére, illetve a versenyképesség javulására. Ehhez el kell érni egy kritikus mennyiséget, a termelés elegendő mértékét, amely alatt még nem beszélhetünk klaszterekről. Természetesen figyelmet kell szentelni a minőségi szempontoknak és a külső feltételeknek is, különös tekintettel a fenntarthatóságon is alapuló közös fellépések megvalósításához szükséges kölcsönös bizalomra és a vállalatok közötti, szilárd alapokon nyugvó kapcsolatokra;

6. úgy véli, hogy a statisztikai adatok nem elegendők a fenti két szempont felméréséhez, és azt javasolja, hogy az Európai Klasztermegfigyelő Központ dolgozzon ki egy tanulmányt, amely megvizsgálja, hogy mikor adottak azok a feltételek, amelyek ennek a két, a klaszterek kialakulását meghatározó szempontnak a figyelembevételéhez szükségesek. Tapasztalatát és a régiókkal ápolt szoros kapcsolatát kamatoztatandó, egyben felajánlja segítségét is;

7. egyetért azzal, hogy a klaszterek az innováció fontos motorjaként és katalizátoraként szolgálnak, hozzájárulnak az ipar és a szolgáltatások versenyképességéhez és fenntartható fejlődéséhez, jólét és munkalehetőségek teremtése révén erősítik a régiók gazdasági fejlődését, így hozzájárulnak a területi kohézió célkitűzéséhez is, amelyet a Lisszaboni Szerződés már az Unió céljai közt említ;

8. úgy véli, hogy számos esetben szükség van arra, hogy a közhivatalok és a magánszféra szereplői részt vegyenek a klaszterek létrehozásának ösztönzésében és az adott szektorok élvonalában levők megtartásának támogatásában;

9. Az állami szektor szintén fontos szerepet játszhat a klaszterkezdeményezések előtt álló kihívások kezelésében a következők révén:

– segítséget nyújt a célok meghatározásában és a teljesítmény nyomon követésében,

- megkönnyíti a klaszterképzés folyamatát annak fejlődése és „éretté válása” során (ahogyan az alábbi pont részletezi),
- a klaszterkezdeményezést egy szélesebb körű politikai menetrendbe integrálja.

10. úgy véli továbbá, hogy a közsféra feladata kell hogy legyen a klaszterek fejlődéséhez szükséges keretfeltételek megteremtése, azaz:

- magasan képzett humántőke biztosítása,
- a klaszterek létrehozásához és fejlesztéséhez szükséges hivatalos ügyintézés megkönnyítése,
- tájékoztató és integrált szolgáltató központok felállításának ösztönzése,
- az oktatási intézmények és a klaszterek közötti együttműködés támogatása, elsősorban közös szakképzési központok létrehozásával. Minden tagállamnak rendelkeznie kellene legalább egy klaszterekre szakosodott szakképzési központtal,
- megfelelő pénzeszközök rendelkezésre bocsátása, amelyekkel fedezhető a klaszterek igényei, valamint vállalkozók innovációs és központok, befektetők és finanszírozási források közötti kapcsolatok biztosítása,
- a koordinációs eljárások egyszerűsítése magán a klaszteren belül, illetve más, külső klaszterekkel, valamint ezeknek a közhivatalokkal fenntartott kapcsolataiban,
- a klaszterek külső lehetőségeire irányuló fejlesztések, illetve nemzetközi szintű tevékenységeik, valamint transznacionális hálózatok kiépítésének támogatása. Megfelelő közpolitikával elősegíthető a régió és a klaszter márkaimázsának kialakítása, amely megsokszorozza a külső növekedés lehetőségeit,
- hatáskörén belül a KFI támogatása, különösen ügyelve azokra az innovatív intézkedések beindítását és fejlesztését szolgáló kritikus tényezőkre, amelyek további fellendítő hatással járhatnak a magánszektorban,
- a magánkezdeményezések támogatása és felgyorsítása, melynek során nem szabad megfélemlíteni arról, hogy a három adminisztrációs szint – közösségi, nemzeti és regionális – szoros kapcsolatban kell hogy álljon egymással, hiszen a regionális szint kulcsszerepet játszik a klaszterekre vonatkozó támogatási politikák kialakításában és végrehajtásában,

ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a közhivataloknak el kell kerülniük két jelentős tévedést, azaz:

- nem szabad klasztereket létrehozni a semmiből, ha azok már eleve nem léteznek. A klaszterek ugyanis általában az idők során, fokozatosan alakulnak ki, ezért mesterséges létrehozásuk rendszerint kudarcra vezet,
- ugyanezért nem szabad a klaszterek élettartamát mesterségesen meghosszabbítani, ha a piacok alakulása és a technológia alapján már túlhaladottakká váltak;

11. megerősíti, hogy a nemzetközi versenyképesség érdekében a klasztereknek erős hálózatot kell kiépíteniük a vállalatok, egyetemek és a közhivatalok között, illetve állandó inno-

vációs folyamatot kell biztosítaniuk, amely folyamatosan lehetővé teszi számukra az új szinergiák megteremtését. Csak így garantálható a klaszterek jövőbeli életképessége. Már előre utalni kell arra, hogy a klaszterek általános kiválósága ellenére figyelembe kell venni azt a tényt, hogy nem minden klaszter képes eljutni ugyanarra a fejlettségi szintre, illetve szert tenni ugyanarra a nemzetközi jelentőségre. Az ilyen értelemben vett kiválóság hosszú távon, lassan alakul ki olyan speciális pénzügyi forrásoknak, helyes kormányzásnak és piacorientált szerkezeti reformoknak köszönhetően, amelyek lehetővé teszik a tényezők (kockázati tőke és kutatók) szükséges mobilitását;

12. úgy véli, hogy a piacok jelenlegi globalizációja kapcsán a klaszterek révén létrejövő globális értékláncok nagyon fontosak a vállalatok közötti koordináció javítása, illetve gyakorlatilag az egész versenyképesség szempontjából. Bár az innováció a klaszterek egyik alapjellemezője, hangsúlyozandó, hogy a klaszterek nem csupán a nagy technológiaigényű ágazatokban fejlődnek ki, hanem a közepes és alacsony technológiai szintű ágazatokban is előfordulhatnak;

13. kiemeli, hogy a klaszterek különösen fontosak a kkv-k számára, hiszen olyan környezetet biztosítanak részükre, amely kedvezően hat az egyetemekkel, nagyvállalatokkal fenntartott kapcsolataikra, illetve hozzáférést biztosít számukra a nemzetközi kereskedelmi hálózatokhoz is;

14. ugyanakkor arra figyelmeztet, hogy egyes országokban és régiókban néha túlságosan is a kkv-kra összpontosítanak, elfeledkezve arról, hogy a nagyvállalatok csekély jelenléte korlátozhatja a klaszterek gazdasági hatását;

A lisszaboni menetrendhez való hozzájárulás

15. úgy véli, hogy jelenleg a gazdasági tényezők szabad mozgása és a fejlett gazdaságok megnövekedett költségei kedveznek a termelésáthelyezési folyamatoknak, amelyeket úgy kell megfékezni, hogy a termelési rendszereket a nagyobb hozzáadott értéket adó, elsősorban nagy KFI-igényű tevékenységek felé orientálják;

16. úgy véli, hogy a globalizáció okozta új kihívásokkal való szembenézésre készült a **lisszaboni menetrend**, melynek céljai: az EU-ban található humántőke felértékelése, koherencia biztosítása az innovációs politikákban, az innovációt elősegítő jogi keret megteremtése, az innovatív vállalatok alapításának és növekedésének támogatása, az innovációs rendszeren belüli kapcsolódási pontok javítása. Ezeknek a céloknak az elérése lehetővé teszi az innovációra és a tudásra nyitott társadalom kialakítását, amely ennek következtében – ha költségekben nem is, de a hozzáadott érték megteremtésének szempontjából mindenképpen – versenyképes;

17. hangsúlyozza, hogy a régiók versenyképességének növeléséhez erősíteni kell azokat a tőkeintenzív szektorokat, amelyekre a humán erőforrás magas fokú szakosodása és markáns innováció jellemző;

18. emlékeztet arra, hogy Európának jelentős deficitje van a magán K+F-kiadások területén. Ezért úgy véli, hogy nem ér semmit, ha csupán az állami K+F-kiadásokat növeljük, maguk a vállalatok azonban nem tekintik ezt saját célkitűzésüknek, és nem vállalnak vezető szerepet a szükséges intézkedések terén. Fontos azonban, hogy nemzeti szinten a K+F-re szánt állami eszközök olyan mértékűek legyenek, hogy kifejthessék hatásukat. Ez az egyetlen módja annak, hogy ezek a beruházások a kutatás és az innováció révén eljussanak a piachoz. Az állami K+F-beruházásoknak kell serkenteniük a magán-KFI-t úgy, hogy számottevően nőjön a KFI-tevékenységnek az európai régiók GDP-jében betöltött részaránya. Ehhez négy alapvető intézkedési irányvonalat kell ötvözni:

- **klaszterek**, illetve a vállalati és közintézményi konglomerátumok **fejlődésének** elősegítése a magas fokú innováció jellemezte tevékenységi körökben,
- ilyen tevékenységeket szolgáló, a tudás (egyetemek) és a gazdaság (vállalatok) együttélését biztosító létesítmények kialakításának támogatása, azaz **tudományos és technológiai parkok** létrehozása,
- olyan pénzügyi és egyéb jellegű eszközök ösztönzése, amelyek az innováción alapuló **új vállalatok létrehozását** támogatják,
- a különböző tudás- és KFI-központok közötti kapcsolatok élénkítése, tapasztalatcserére szolgáló fórumok támogatása és az innovációban kiemelkedő teljesítményt nyújtó régiók hálózatba tömörülésének elősegítése;

A közösségi vetület fejlesztése

19. üdvözlí azokat az előrelépéseket, amelyeket számos programjával és hálózatával az Európai Bizottság támogatott, jelentős eredményeket elérve a klaszterek kialakításában, meghatározásában, illetve lehetővé téve a tapasztalatcserét;

20. nem vonja kétségbe az Európai Bizottság által az új és jobb nemzeti vagy regionális klaszterek kialakításához nyújtott segítséget, ugyanakkor jelentős igény mutatkozik a bevált gyakorlatok beazonosításával és fejlesztésével kapcsolatos tájékoztatás, illetve a módszeresen összegyűjthető és felhasználható eszközök feltérképezésére szolgáló központok iránt. Az ilyen eszközöket egyszerű módon kell bemutatni az érintetteknek, és könnyen hozzáférhetővé is kell tenni őket számukra. Utal ebben az összefüggésben arra, hogy az RB jelenleg tanulmány kidolgozásába kezd a következő tárgyban: *Klaszterek és klaszterpolitika: útmutató a regionális és helyi politikai döntéshozók számára*;

21. mindazonáltal olyan keretprogram előkészítésére kéri az Európai Bizottságot, amely valamennyi érintett hivatal között megkönnyíti az összehangolt együttműködést, és amely irányvonalakat fektet le a klaszterek létrehozásával, összekapcsolásával és transznacionalitásával kapcsolatban. A klaszterek közötti

együttműködés az európai innovációs képesség fokozásának és a nemzetközi befektetők és innovációs szakemberek megnyerésének ígéretes eszközeként fogható fel, ezért a klasztereket alkotó szervezetek közötti transznacionális együttműködés nem korlátozódhat kizárólag az uniós tagállamokra: világméretben kell gondolkodni, oly módon, hogy a végső cél az úgynevezett „világméretű klaszterek” (world level clusters) létrehozása legyen;

22. úgy véli, hogy a klaszterek közötti együttműködés a kkv-k alapvető érdeke, mivel elősegíti a rendkívül fontos információcserét, a műszaki ismeretek megosztását, valamint lehetőséget teremt a kutatási infrastruktúrák és a termelési eszközök megosztott használatára;

23. megjegyzi, hogy egyértelmű ellentmondás fedezhető fel aközött, ahogy sok klaszter fejleszteni szeretné üzleti tevékenységeit saját régiójában vagy országában, illetve a más államok szomszédos klasztereivel történő információ- és tapasztalatcserében rejlő mérhetetlen lehetőségek között;

24. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy számoljon fel minden olyan akadályt, amely az európai kereskedelem és beruházások útjában áll. A belső piac megvalósítása alapvető eszköz arra, hogy megnyissuk a piacot a verseny előtt;

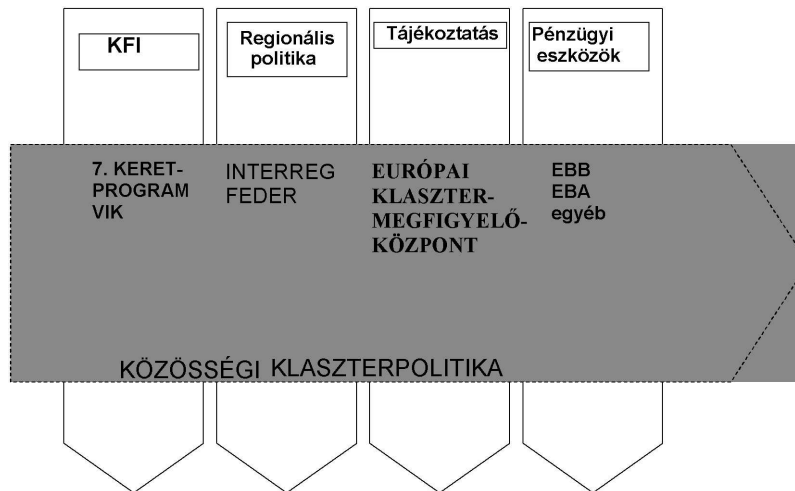
25. emlékeztet arra, hogy a jelenlegi kereskedelmi korlátozások, valamint a különböző jogszabályok, szociális védelmi rendszerek, illetve adminisztratív és adórendszerek nagymértékben hátráltathatják a transznacionális együttműködést. Végezetül a nyelvi korlátok is hozzájárulnak ahhoz, hogy a klaszterek csupán saját országukon belül, az adott területen fejtsék ki tevékenységüket, korlátozva ezzel nemzetközi kapcsolataikat;

Az RB ajánlásai

26. azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy hidalja át az EU által a klaszterek fejlesztésére szánt intézkedési irányvonalak elaprózódottságát. Úgy véli, hogy egy speciális intézkedési irányvonalban kell egyesíteni a klaszterek támogatását és a klaszterek közötti együttműködés elősegítését;

27. mivel az Európai Bizottság egyre nagyobb szerepet ruház a regionális önkormányzatokra a klaszterkezdemenyezések előmozdításában, összehangolásában és kihasználásában, az RB úgy véli, hogy ennek szükséges támogatásául az Európai Bizottságnak az általa közvetlenül irányított kutatási és innovációs kezdeményezésekről (elsősorban a 7. kutatási keretprogramról, valamint a versenyképességi és innovációs keretprogramról) is részletesebben tájékoztatnia kellene a régiókat. Hasonlóképpen arra is külön figyelmet kell fordítani, hogy biztosítva legyen a megfelelő interakció az Európai Bizottság által a kutatás és az innováció területén létrehozott önálló ügynökségekkel és a közös technológiai kezdeményezésekkel.

28. a klaszterek létrehozásának ösztönzésére szolgáló kritériumok európai szintű integrációját és harmonizálását kéri, amit rendkívül fontosnak tart az egyes szinteken meglévő jelenlegi együttműködési politikák kiegészítéséhez, azaz **egységes intézkedési szemlélet** kialakításához, szemben azzal a klaszterekkel kapcsolatos különböző európai kezdeményezésekre épülő, részleges megközelítési móddal, amely jelenleg számos területen megfigyelhető (K+F, régióközi együttműködési politikák, technológiai versenyfelügyelet, projekt-finanszírozási támogatások stb.);

29. hangsúlyozza, hogy a fenti integratív megközelítés jegyében született intézkedéseknek a növekedés és a versenyképesség céljaira és olyan kiemelt intézkedési területekre kell összpontosítaniuk, amelyeknek túl kell mutatniuk a pusztán tapasztalat- és információcserén, ki kell terjedniük projektekre, közös fellépésekre, az egyes projektek között a személyzet és a kedvezményezettek körének cseréjére, hálózatépítésre, a közösségi intézmények fejlesztésére stb.;

Ehhez az alábbiakat javasolja:

1. A KLASZTEREKRE VONATKOZÓ KÖZÖS STRATÉGIAI KERET ALKALMAZÁSA

véleménye szerint hiányzik a **globális stratégiai keret**, amely egyesítené a különböző érintett felek – közhivatalok, egyetemek, kutatóközpontok és vállalatok – nézőpontjait, és összehangolt módon lehetővé tenné a korábban ismertetett három folyamat végrehajtását:

- a klaszterek létrehozására szolgáló feltételek megteremtésének lehetővé tétele és a klaszterek létrehozásának ösztönzése,
- a klaszterek által javasolt kezdeményezések végrehajtásának támogatása,
- az együttműködés és a tapasztalatcsere érdekében a klaszterek összekapcsolása mind nemzeti, mind pedig transznacionális szinten;

ezzel kapcsolatban a stratégiai keret létrehozása felé tett első lépésként egy magas szintű szakértői csoport felállítását javasolja, amely megvizsgálná a kérdést, és iránymutatásokat

javasolna a Tanácsnak és az Európai Bizottságnak a kritériumok integrációjával és harmonizációjával kapcsolatban. A csoportnak teljes függetlenséget kellene élveznie, a témában érdekelt összes felet képviselve – azaz a politika szereplőit, a különféle és főként a regionális közigazgatási szerveket, a klaszterirányításban jártas vállalatokat, az egyetemeket, technológiai és kutatóközpontokat, valamint a pénzintézeteket és egyéb szóba jöhető finanszírozási partnereket (üzleti hálózatok, kockázati alapot stb.) –, elnökének pedig a témában elismert európai szakembert kell választani;

úgy véli, hogy a stratégiai keret hasznosítja majd a speciális tematikus klaszterek kapcsán már létező különböző kezdeményezéseket, olyan szemléletet eredményez, amely minden ilyen magában foglal, illetve olyan intézkedési irányvonalakat fektet le, amelyek lehetővé teszik a klaszterek alakulása során végbemenő folyamatok fejlesztésének támogatását;

KIDOLGOZÁSI SZAKASZ

- a fejlődéshez szükséges környezeti feltételek megteremtése
- pénzügyi támogatások biztosítása, amelyek megkönnyítik az ugyanazon a földrajzi területen tevékenykedő kis és nagyvállalatok közötti kapcsolatok elmélyítését és a lehetséges szinergiák feltérképezését
- a „húzóvállalatok” bevonása
- kapcsolatok kiépítése az ágazathoz kötődő kutatóközpontokkal

BEVEZETÉSI SZAKASZ

- bizalmi kapcsolatok kialakítása
- különböző klaszterekhez tartozó vállalatok összekapcsolása transznacionális metaklaszterek kialakításának céljából
- önálló működési forma és márkaimázs kialakítása
- együttműködési stratégiai menetrend kidolgozása

NÖVEKEDÉSI SZAKASZ

- önálló projektek kidolgozása és végrehajtása
- a klaszterek beillesztése az európai technológiai platformokba
- klaszterszövetségek, régióközi együttműködési platformok létrehozása
- a klaszterek közötti együttműködésből származó eredmények elterjesztése, ezáltal is biztosítva, hogy a projekt eredményei más régiókba is eljussanak
- együttműködési kezdeményezések révén létrejövő új termékek

BEÉRÉSI SZAKASZ

- saját innovációk és szabadalmak
- kereskedelmi alklaszterek megjelenése
- stratégiai partnerségek a gazdasági fejlődéshez
- új beruházások vonzása a régióba

2. A FOLYAMATNAK HITELESSÉGET BIZTOSÍTÓ STRATÉGIAI KERET MEGTEREMTÉSÉT SERKENTŐ INTÉZKEDÉSEK

elismeri, hogy ösztönözni kell a klaszterek **vállalatai között folyó együttműködést**, előmozdítva egy első szintű klaszterhálózati hálózat létrehozását, amely révén a tagok európai és globális szinten megoszthatják egymással a szolgáltatásokat és a bevált gyakorlatokat, például az alábbiak révén:

- együttműködési eszközök fejlesztése és bővítése a regionális klaszterek segítségével nyert ismeretek megosztására,
- rendezvények, találkozók szervezésének támogatása az egyes klaszterek különböző tagjai (elsősorban a vállalatok) részvételével,
- közös éves jelentés készítése valamennyi európai klaszter tevékenységéről,
- a képzés, tájékoztatás stb. területén megosztott szolgáltatások fejlesztésének az ösztönzése;

hangsúlyozza, hogy a közigazgatási szerveknek **kereslet-előrejelző projekteket** kell ösztönözniük az alábbiak révén:

- kapcsolatok kiépítése a különböző régiók technológiai felügyeleti szervei és megfigyelőközpontjai között az ipari beruházásokat és innovációt felügyelő európai rendszer

kiépítése, illetve a humántőkével kapcsolatos információk javítása révén, ami megoldási lehetőségeket vetíthet előre a kínálati oldalt illetően, illetve értékteremtő technológiákat eredményezhet,

- az európai technológiai platformokkal való együttműködés ösztönzése,
- több régió által közösen kidolgozott nyilvános projektek (közös specifikációk és beszerzési eljárások),

- különböző régiók közös szabályozásainak ösztönzése, amelyek elősegítik az innovatív technológiák kifejlesztését, illetve előkészíthetik azt;

hangsúlyozza, hogy mindenképpen egyetlen **európai klaszterinformációs platformban (INFOCLUSTER)** kell összegyűjteni a meglévő információkat, és ennek kell tartalmaznia azokat a vállalatok számára hasznos funkciókat, amelyek ma még csak részlegesen biztosítottak. Ezzel kapcsolatosan úgy véli, hogy az információs platform szerepének ellátására a legalkalmasabb szerv az Európai Klasztermegfigyelő Központ lehetne:

- területi információs rendszer, amely strukturálja és magában foglalja az aktuális infrastruktúrákínálatot, a kutatóközpontokat, a KFI területén aktív vállalatokat, egyetemeket és egyéb központokat, a támogatott kutatási irányvonalakat, fontos műszaki és politikai kapcsolatokat stb. Ez az eszköztár megkönnyítené a különböző tudásközpontok és maguk a klaszterek közötti kapcsolattartást. Az Európai Bizottság kezelhetné a rendszert, együttműködve a Régiók Bizottságával, amely megkönnyíthetné a régiókkal és a regionális szinten működő klaszterekkel való kapcsolattartást,

- dinamikus versenybarométer, amelyben valamennyi klaszter összehasonlíthatná magát bármelyik másik, hasonló jellegű klaszterrel, és így megtudhatná, hogy milyen helyet foglal el versenykörnyezetében,

- információcserére szolgáló klaszterpolitikai térkép, amely minden régióra és (politika)területre (KFI-támogatások, pénzügyi támogatási eszközök, képzési és csereprogramok stb.) kiterjedően magában foglal nemzeti és regionális programokat és politikákat,

- különböző jelentések a vállalatok és maguk a klaszterek által sikerrel alkalmazott gyakorlatokról annak érdekében, hogy másokkal is megosszák a tapasztalatokat;

úgy véli, hogy támogatni kell az **együttműködést** az egyes régiók és országok **innovációt elősegítő pénzeszközei** (tőke, hitel, közvetlen támogatás) között annak érdekében, hogy megkönnyítsük az olyan nagy projektekbe történő beruházásokat, amelyekben a klaszterek révén különböző európai országok több régiója is érintett. Ezek a klaszterek így jobban hasznosítani tudnák a például az EBB-től és az EBA-tól kapott európai forrásokat;

véleménye szerint lehetőség nyílik arra, hogy a klaszterek **közösen használják a forrásokat és a szolgáltatásokat**, hogy így profitálhassanak a jó minőségű szolgáltatásokhoz való közös hozzáférésekből:

- speciális állásbörze, csereprogramok, kutatói képzés a magánszektorban,
- vállalati mobilitás inkubátorházak és -szolgáltatások közös igénybevételével,
- műszaki ismeretek, kutatási infrastruktúrák és termelési létesítmények cseréje a méretgazdaságosság, illetve a gazdasági tevékenységek kiterjesztésének elérésére,
- európai kutatási és ipari innovációs felügyeleti rendszer, valamint a humántőkével kapcsolatos információk javítása;

Kelt Brüsszelben, 2008. június 19-én.

3. ELŐZETES, PÁRHUZAMOS ÉS UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, MELYEK EREDMÉNYEI VEZÉRELVKÉNT KELL HOGY SZOLGÁLJANAK A KÉSŐBBI INTÉZKEDÉSEKHEZ

úgy véli, hogy a kiértékelés egyfajta kutatás, amely speciális technikákat alkalmaz, és azokra a kérdésekre ad választ, hogy eleget tettünk-e a klaszterek által támasztott igényeknek, megfelelő politikát dolgoztunk-e ki, ésszerűen alkalmaztuk-e azt, elérjük-e a kívánt hatást, újrafogalmazhatók-e az el nem ért célok, illetve hogy növelhető-e az alkalmazott politika eredményessége;

az értékelést olyan eszköznek tartja, amelyet a teljes végrehajtási folyamat során alkalmazni kell, és amely – egyéb előnyök mellett – a klaszterpolitika hitelességét is növeli.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Luc VAN DEN BRANDE
